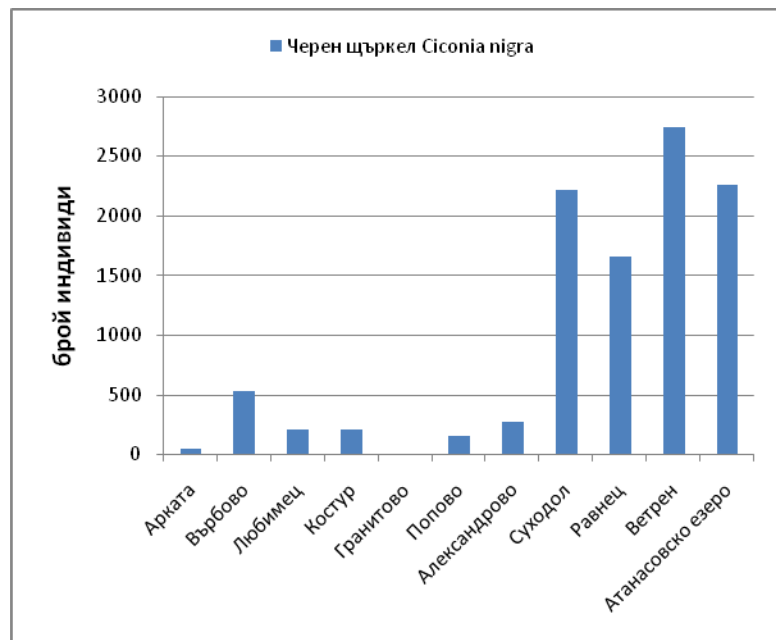

Черен щъркел *Ciconia nigra*

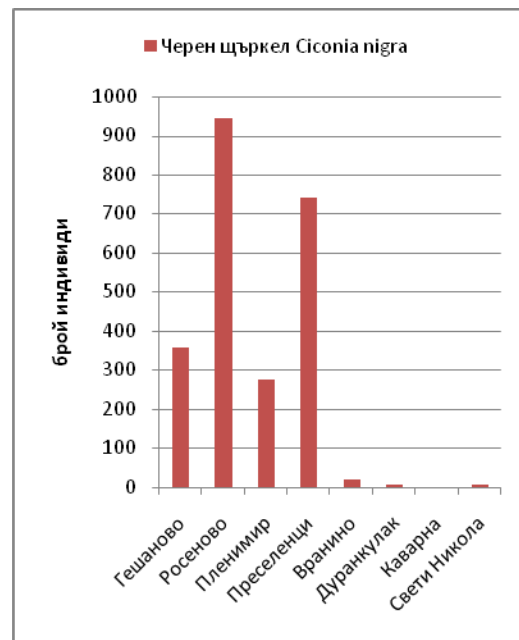
Визуално проучване на дневната миграция

Численост и фронт на миграцията през Южна България и Добруджа

По време на есенната миграция 2012 г. През Южна България са установени да прелитат 10297 индивида, от които 8033 са наблюдавани на постоянните наблюдателни точки и 2264 – на Атанасовско езеро. Птиците, установени да прелитат над тази наблюдателна точка не са прелетели през съседните на нея точки Бургаския регион. На практика общия брой прелетели черни щъркели надвишава значително оценената популация на вида, която мигрира по западно-черноморския прелетен път Виа Понтика. Причината е, че предишните паралелни проучвания на миграцията по черноморското са обхващали само най-източната част на фронта на прелитащите черни щъркели. През Добруджа са установени да мигрират 2347 черни щъркели или близо 33% от известната до сега популация на вида, която мигрира по западно-черноморския прелетен път Виа Понтика и около 20% от установените да мигрират през Южна България Щъркели през есента на 2012 г. В Южна България черният щъркел е наблюдаван да мигрира на всички наблюдателни точки, като в района на Бургас – Суходол, Равнец, Ветрен и Атанасовско езеро са установени най-голям брой птици, а най-малко - при Гранитово (по поречието на река Тунджа) и в най-западните части на проучвания район – Арката, в Източни Родопи (фиг. 21). На практика 88% от мигриращите през Южна България черни щъркели са преминали в района на Бургас. Във вътрешността на Южна България голям брой черни щъркели са прелетели над района на село Върбово – 525 птици за целия миграционен сезон. В Добруджа най-голям брой черни щъркели са преминали при Росеново и Преселенци. Като цяло масов прелет на черен щъркел през 2012 г. се наблюдава в западната и централната част на Добруджа (между Гешаново и Преселенци). В Крайморска Добруджа са установени много малко мигриращи черни щъркели, като на временната наблюдателна точка при Свети Никола са преминали 5 птици.

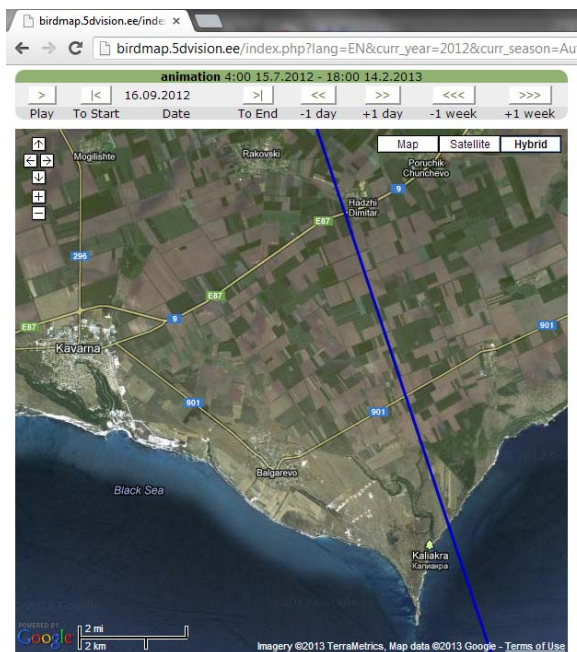

А/ Южна България

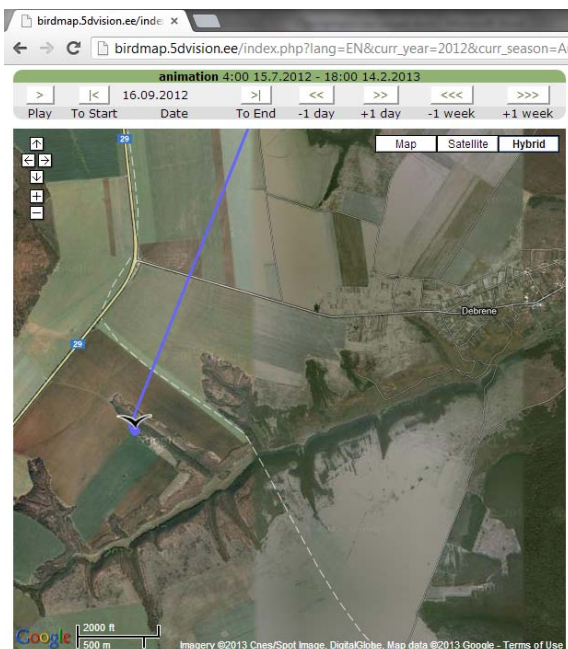
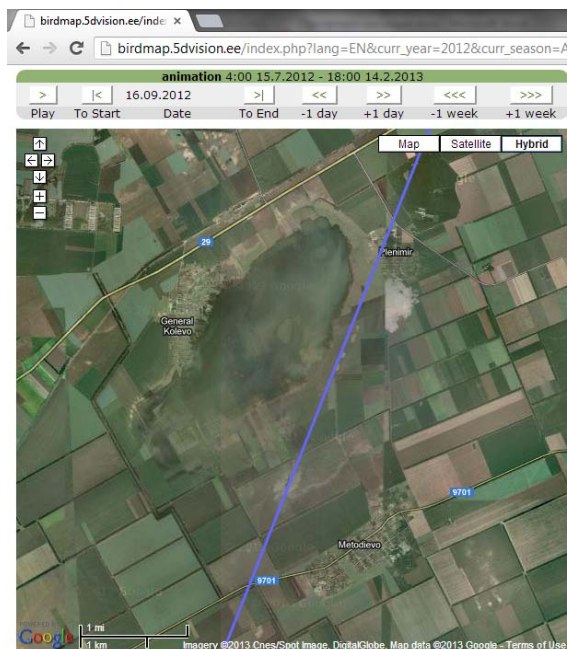
Б/ Добруджа

Фигура 21 Фронт на миграцията на черния щъркел през есента на 2012 г.

През есента на 2012 г. три черни щъркела със сателитни предаватели от Естония са мигрирали през България. Едната птица е прелетяла над Крайморска Добруджа на 22.8.2012 г. в посока от северозапад на югоизток към местността Болата при нос Калиакра, където е напуснала пределите на България и е пресякла Черно море (фиг. 22). Тя не е преминала през наблюдателните точки в Добруджа. Втората птица е прелетяла през Добруджа в района на наблюдателната точка при Пленимир на 16.9.2012 г. и вероятно е била регистрирана от наблюдателите в ято от 61 птици (фиг. 23). Тя е нощувала в даре с гора югозападно от Дебрене. В Южна България тази птица е пресякла Бургаския залив и не е била регистрирана. Третата птица е прелетял през вътрешността на България, като е преминала западно от наблюдателната точка при Любимец, но най-вероятно не е била регистрирана от наблюдателите.

Фигура 22. Черен щъркел преминал в района на нос Калиакра през есента на 2012 г.

А/ Прелет пред наблюдателната точка Пленимир Б/ Нощувка в района на Дебрене

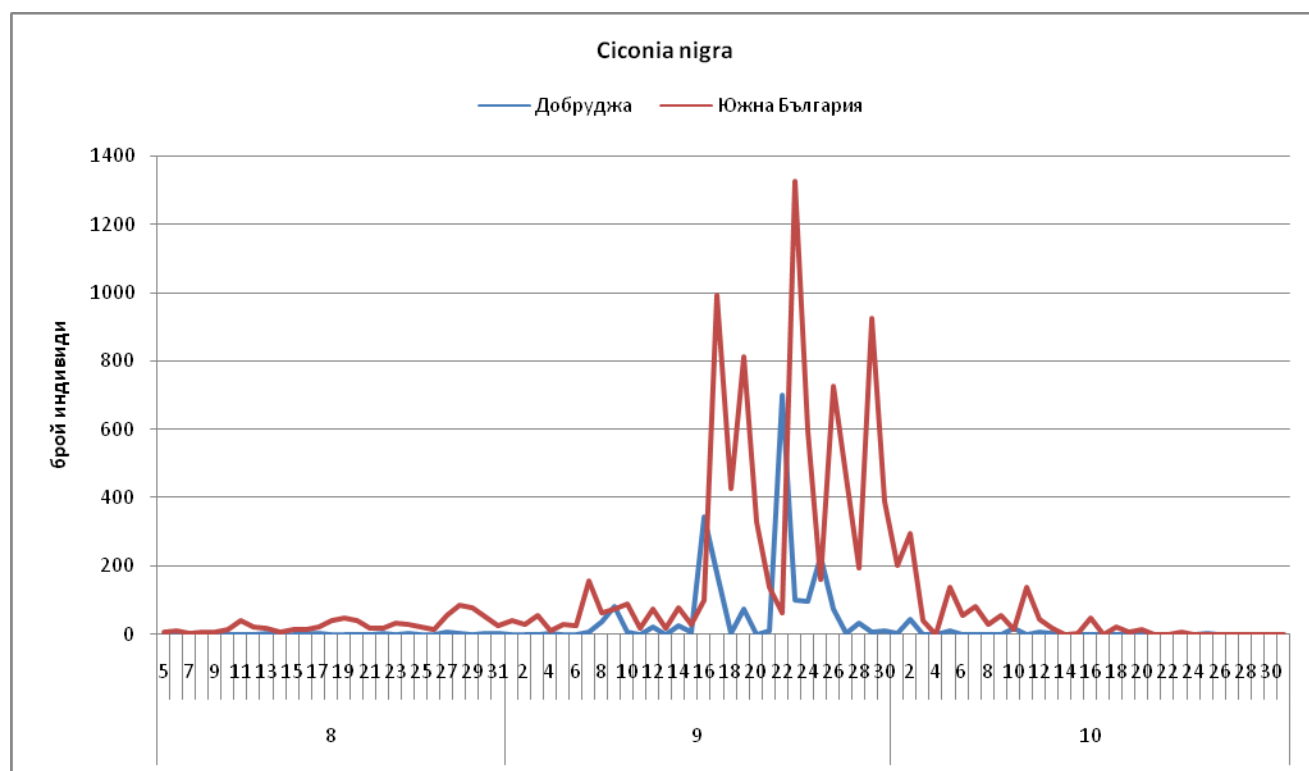
Фигура 23. Черен щъркел преминал в района на Пленимир и нощувал при село Дебрене през есента на 2012 г.

Интензивност и динамика на прелета на вида в периода на изследването

Сезонна динамика

Основната част от черните щъркели са преминали над района на проучване, както в Южна България, така и в Добруджа, през септември – съответно 84% и 88% от черните щъркели прелетели през Южна България и Добруджа. Най-рано черни щъркели са регистрирани на

наблюдателните точки Любимец (1 индивид) и Равнец (7 индивида) на 5.8.2012 г., а най-късно са наблюдавани на 25.10.2011 г. – 2 птици на наблюдателната точка в Гешаново. Максимална дневна численост е отчетена на 29.9.2012 г. на наблюдателната точка при село Суходол – 883 индивида. Общата максимална дневна численост за Южна България обаче е регистрирана на 23.9.2012 г., когато общо през всички наблюдателни точки са преминали 1325 индивида. В Добруджа общата максимална дневна численост е регистрирана с ден по-рано, на 22.9.2012 г. 700 индивида. Най-интензивна миграция на черни щъркели е отчетена през втората половина на септември, като максимумите в прелета през Добруджа и Южна България почти напълно съвпадат (фиг. 24). През есента на 2011 г. в Северна България най-интензивния прелет също е бил през втората половина на септември, със отчетен максимум около 29 септември. През 2012 г. отчетения максимум при сравнение в Добруджа е с около седмица по-рано.

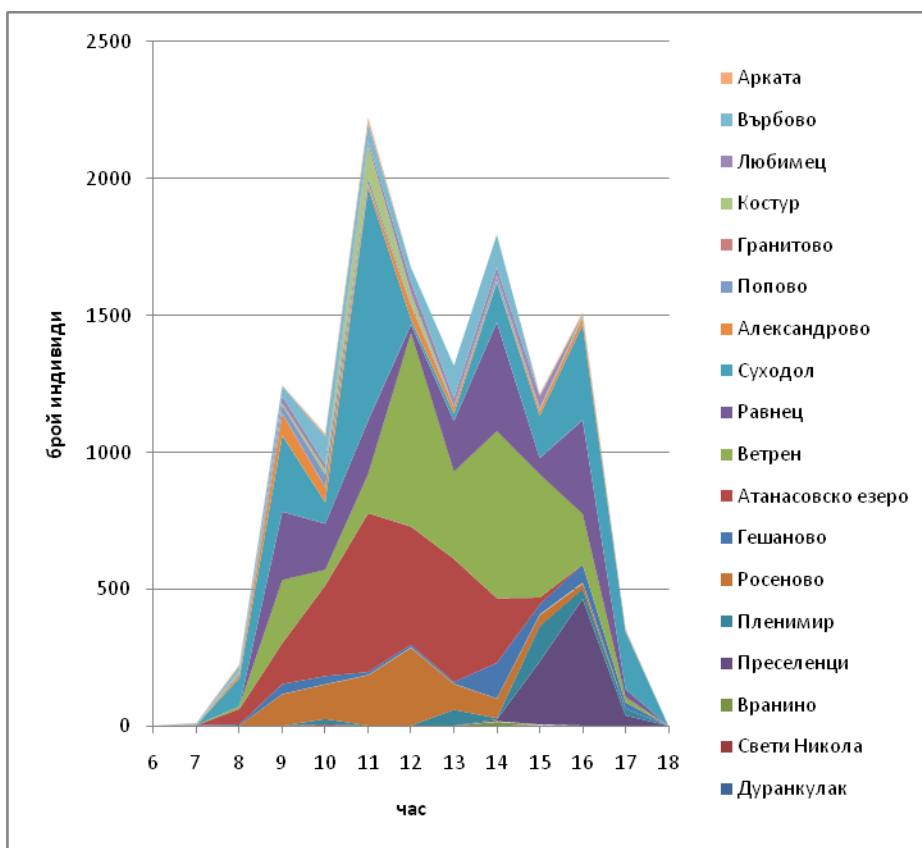

Фигура 24. Сезонна динамика на прелета на черния щъркел през есента на 2012 г.

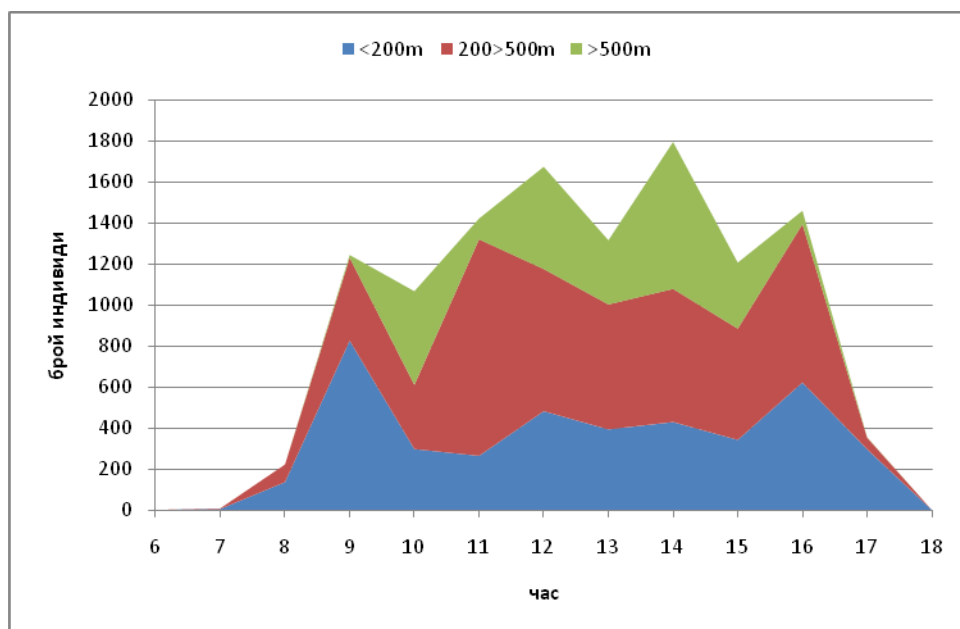
Дневна динамика

На базата на наблюденията на черния щъркел на 18 наблюдателни точки може да се заключи, че най-голям брой птици прелитат изследвания район на Южна България и Добруджа периода между 9 и 16 ч., като в ранните сутрешни часове са регистрирани най-малък брой птици (фигура 25). Рано сутрин са регистрирани единични птици в района на Суходол и Атанасовско езеро (в района на Бургас), а късно следобед – ята са регистрирани в района на Суходол, Равнец и Ветрен (Бургаски регион) и при Пленимир и Преселенци (Добруджа).

Предобед до 10 ч. повечето черни щъркели летят на височина до 200м и между 200 и 500 м. След това до края на деня най-често щъркелите прелитат на височина между 200 и 500 м., като определен брой птици летят под 200 м и над 500 м. Тази тенденцията се запазва и до късните следобедни часове (фиг. 26).

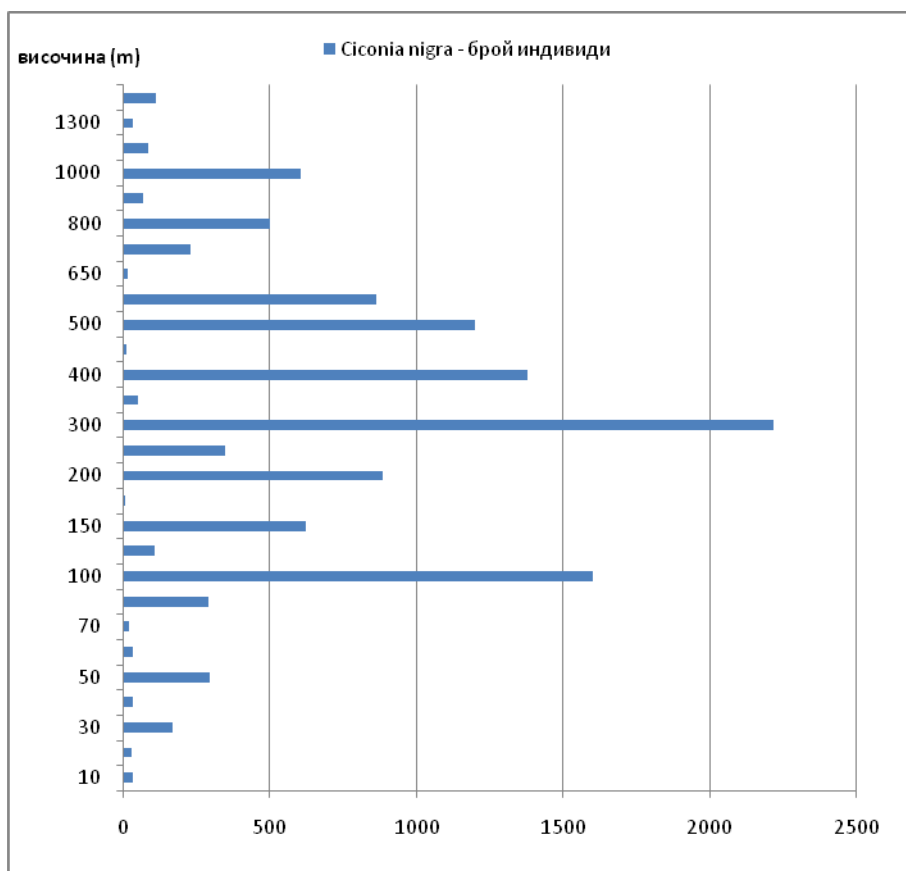
Фигура 25 Дневна динамика на прелета на черния щъркел през есента на 2012 г.

Фигура 26. Връзка между дневната динамика на прелета на черния щъркел и височината на полета по време на есенна миграция 2012 г.

Височинно разпределение на прелитащите реещи птици

По време на есенната миграция 2012 г. в Южна България и Добруджа черните щъркели са наблюдавани да прелитат на височина от 10 м до 1600 м, като най-много птици прелитат на височина около 300м и 100 м (фигура 27). На практика 21% от черните щъркели са прелетели на височина над 500 м, 44% - на височина между 200 и 500 м и 35% - на височина под 200 м.

Фигура 27. Височина на полета при черния щъркел по време на есенната миграция 2012 г.

Миграционни потоци

Основното направление на прелитащите черни щъркели е с преобладаваща посока на юг при повечето наблюдателни точки. На наблюдателната точка при Суходол, където са преминали и най-много черни щъркели, основната посока е на югоизток. На съседната наблюдателна точка на изток – Равнец преобладаващата посока на прелета е на югозапад. В Добруджа в района на село Росеново, освен преобладаващата посока на юг, голям брой черни щъркели са поддържали посока юг-югозапад и югозапад.

Използване на района за стационаране и нощуване от реещи птици

В района на наблюдателната точка при Суходол в Южна България са установени места, където нощуват черни щъркели – на около 1 км и на около 2 км източно от наблюдателната точка, както и на около 2 км западно от нея. В Добруджа нощувки на черни щъркели са установени северно от Гешаново по долината на Суха река. Чрез сателитно проследяване е регистрирана и нощувка в района на село Дебрене (фиг. 23).